

Marit Gijsbers: kersverse kwartiermaker pedagogiek bij de KNGU

Pedagogisch regisseur bij
de KNGU Marit Gijsbers.

Naar een beter pedagogisch klimaat

We kennen allemaal het beeld van de schreeuwende ouder langs de lijn of de vloekende trainer in de sporthal. Dat zijn de stereotypen, maar feit is dat het pedagogisch klimaat in de sport lang niet altijd optimaal is. Om daar verandering in te brengen is Marit Gijsbers aangesteld als pedagogisch regisseur in de twee sporten die het meest beoefend worden door de jongste jeugd: gymnastiek en voetbal. Gijsbers over haar missie voor de komende twee jaar: "We willen een plezierig en ontwikkelingsgericht sportklimaat creëren."

DOOR: **FRISO SCHOTANUS**

Als de urgentie van de thema's pedagogiek en didactiek in de sport onvoldoende aanwezig zou zijn, dan was de uitzending van de televisie-documentaire *Turn!* dit najaar goed getimed. In deze film van turnouder en regisseur Esther Pardijs volgde zij 'uit verbazing voor haar eigen fanatisme' twee jaar lang haar zoon Roman, die werd ►

“Soms vinden mensen pedagogiek niet horen bij topsport”

toegelaten tot de KNGU turnselectie, en andere ouders en hun kinderen met de camera. In de documentaire komt de gespannen relatie tussen turnouders en kinderen en tussen ouders en coaches op schrijnende wijze aan het licht. Gijsbers is nog maar een paar maanden bezig in haar nieuwe job en de documentaire was tijdens haar kennismakingsgesprekken een van de voornaamste gespreksonderwerpen. De film roept gemengde gevoelens op in de turnwereld. Gijsbers snapt de gevoeligheid maar ziet ook het nut van het in beeld brengen van de spanning die presteren op niveau met zich meebrengt. “De documentaire gaat over de dilemma’s waar ouders van talentvolle kinderen tegenaan lopen. Ik vind de openheid van iedereen in deze documentaire mooi. Zowel de ouders als de trainers geven en inkijkje in hun leven. Ouders geven eerlijk aan dat ze het jammer vinden als hun kind verliest. Maar daarmee is niet gezegd dat het beeld uit de documentaire exemplarisch is voor de hele turnwereld.

LASTIGE OUDERS

Het beeld dat documentaire schetst hoeft dan niet exemplarisch te zijn voor de héle sport, het illustreert wel dat een plezierig  n ontwikkelingsgericht sportklimaat lang niet altijd vanzelfsprekend

is. Vandaar dat een gezond pedagogisch klimaat een belangrijke plek inneemt in het Nationaal Sportakkoord. De aanstelling van Gijsbers is daar een uitvloeisel van; via een subsidie van NOC*NSF vervult Gijsbers de rol van pedagogisch regisseur bij zowel de KNVB als de KNGU. Bij deze twee bonden is bijna de helft (48 procent om precies te zijn) van alle jeugdsporters tot 12 jaar aangesloten. Gijsbers: “Als er zoveel kinderen aan deelnemen dan kun je gerust zeggen dat deze taak maatschappelijke impact heeft.”

Er is volgens Gijsbers veel winst te behalen op pedagogisch-didactisch terrein. En dat heeft voor een belangrijk deel te maken met kennis, communicatie en wederzijds begrip. “Coaches worden op allerlei manieren bijgeschoold om talent zo goed mogelijk te begeleiden. Van ouders van talentvolle kinderen wordt verwacht dat zij alles als vanzelfsprekend goed doen. Trainers hoor je vaak zeggen: ‘Ouders zijn altijd zo lastig’. Ook in de media is veel aandacht voor ‘de lastige ouders’. Volgens mij kan het helpen als we iets meer begrip hebben voor elkaars situatie. Mijn uitgangspunt is dat we uitgaan van ieders goede intenties. Immers: geen enkele ouder wil dat zijn of haar kind ongelukkig is.”

Gijsbers studeerde pedagogiek in Utrecht, met sport als afstudeerrichting, en was tot en met afgelopen zomer werkzaam als programmanager talentontwikkeling bij Topsport Gelderland. In die functie hield ze zich bezig met tal van leefstijlonderwerpen waarmee de talenten te maken hebben, van voeding tot mentale begeleiding en van het combineren van school en sport tot blessurepreventie. Ook is Gijsbers docent binnen TeamNL op het thema ‘topsportouders’; zij geeft ouders van topsporttalent handvatten voor een goede en gezonde begeleiding van hun kind. “Er zijn natuurlijk altijd ouders die doorschieten in hun fanatisme.

Die krijgen veel aandacht. Maar heel veel ouders zijn zich juist bewust van dat type en willen niet zo zijn. Maar ze weten niet goed hoe het wel moet. Het is mooi om deze ouders daarin te begeleiden. We begeleiden ook coaches door ze te vertellen hoe ze het beste met ouders kunnen omgaan. Niet alleen met de lastige ouder maar ook met de kritisch-betrokken ouder. Hoe zorg je er met elkaar voor dat het prettig is voor het kind om te sporten?"

VERBALE AGRESSIE

Als projectleider bij de twee bonden moet Gijsbers, in samenwerking met specialisten en projectteams van beide bonden, een pedagogische visie ontwikkelen. "In deze rol kan ik de functie van aanjager vervullen. Om ervoor te zorgen dat er continu aandacht voor dit onderwerp is. Die aandacht is er al, maar die kan concreter en sportspecifieker. En uiteindelijk moet het, en dat is de grootste uitdaging, in de praktijk worden gebracht. Zodat iedereen, in alle geledingen van de sport, weet hoe te handelen."

"De pedagogische visie die we centraal stellen, is de zogeheten zelfdeterminatie-theorie. Daarbij streef je naar het vervullen van drie basisbehoeften: autonomie, competentie en relatie.

Waarbij de sporters intrinsiek gemotiveerd zijn, zich gehoord en begrepen voelen, en doen waar ze goed in zijn. Zodat ze zich uiteindelijk beter kunnen ontwikkelen, en ze langer behouden blijven voor de sport. Omdat het kind dan ook meer plezier heeft. Het doel van dit project is dat we met zijn allen een plezierig en ontwikkelingsgericht sportklimaat creëren. Volgens mij niemand het hiermee oneens."

"Het kind staat centraal in de pedagogische visie, maar de focus binnen de visie ligt voornamelijk op de trainers en ouders, die een groot aandeel hebben in het creëren van het plezierige sportklimaat. Hierin is de afgelopen jaren al veel energie gestoken, maar daar valt nog steeds veel winst in te behalen. Hoe ga je om met kinderen, wat kan je van ze verwachten? Hoe voer je gesprekken met kinderen? Hoe creëer je veiligheid, wat past bij de fase waarin de kinderen zitten? Ik zal ook zeker fragmenten uit de documentaire gebruiken als lesmateriaal. Ik zou ouders hierbij de vraag willen voorleggen: 'Hoe kun je dingen anders of beter aanpakken? Zodat het kind het beste geholpen is?' Ook voor trainers zijn er genoeg zaken die de moeite waard zijn om eens goed voor te gaan zitten. Er komt een trainer ►

"Op een bepaald niveau sport je niet alléén omdat het leuk is. Het leven zelf is ook niet altijd plezierig"

“De KNVB en de KNGU nemen nu het voortouw en volgens mij kan hier veel moois uit voortkomen”

aan bod op wie pedagogisch-didactisch nog wel wat aan te merken is, bijvoorbeeld als hij zegt: ‘Het is weer helemaal niks!’”

“De voetbalwereld is heel anders dan de gymnastiekwereld. We kennen allemaal het beeld van schreeuwende voetbalouders langs de lijn, het commentaar op de scheidsrechters. Verbale agressie. En ook in de voetbalwereld heb je met heel veel mensen te maken. Daardoor zal de implementatie van de pedagogische visie de nodige voeten in de aarde hebben. De vraag hierbij is: wordt pedagogiek een apart hoofdstuk in de handboeken van de bonden? Ik denk het niet. Het is de bedoeling dat de pedagogische manier van denken en handelen terug te vinden is in alle hoofdstukken van het boek. Concreet betekent het dat straks iedereen die werkt met kinderen, in het voetbal of turnen, uitgaat van dezelfde pedagogische visie.”

SOFT EN ZACHT

“Ik moet ervoor zorgen dat ik bij beide bonden bekend ben, dat men mij weet te vinden, zodat ik mensen kan adviseren. In de komende twee jaar gaan we de visie ook vertalen naar producten en instrumenten; dat kan terugkomen in opleidingen, wedstrijdstructuren, een filmpje, een commercial. En uiteindelijk is het de bedoeling dat de hele sportwereld hiervan kan meeprofiteren. De KNVB en de KNGU nemen nu het voortouw

en volgens mij kan hier veel moois uit voortkomen.”

Gijsbers merkt bij beide bonden alvast dat er een warme belangstelling voor het onderwerp pedagogiek is, dat de bereidheid er in alle geledingen is om er tijd en energie in te steken. De directeuren van beide bonden kijken en denken op strategisch niveau mee, en er is bij beide bonden een werkgroep met deskundigen op verschillende domeinen die sportspecifieke elementen aan de te ontwikkelen visie toevoegen. Ondanks die belangstelling proeft Gijsbers soms ook dat er een verkeerd beeld kleeft aan het woord pedagogiek. “Soms vinden mensen pedagogiek niet horen bij topsport. In de volksmond staat pedagogiek al gauw voor plezier, veiligheid en misschien vrijblijvendheid. Maar uiteindelijk hoeft het niet allemaal zo soft en zo zacht te zijn.”

Gijsbers brengt ervaring mee uit haar eigen carrière als sporter en trainer. Ze hockeystepte op het een na hoogste niveau en is al jaren jeugdcoach, inmiddels op hoog niveau bij de A1-dames van hockeyclub Nijmegen. “Die ervaring neem ik ook mee in mijn werk. Op een bepaald niveau sport je niet alléén omdat het leuk is. Sport kan een goede setting zijn waarin een kind kan oefenen in negatieve ervaringen. Het leven zelf is ook niet altijd leuk. Als je van de balk valt, of niet geselecteerd wordt of geen medaille wint, dan zijn dat geen leuke ervaringen. Maar dat wil niet zeggen dat het een nutteloze of slechte ervaring is. De volwassen wereld eromheen, trainers en ouders, die moeten kinderen daarin zo goed mogelijk begeleiden. Als je er een goede draai aan weet te geven dan leert een kind er ook nog wat van. Het omgaan met negatieve ervaringen kan zo dus juist waardevol zijn in de ontwikkeling van het kind tot volwassene. Ieder kind moet blij en gelukkig zijn, maar het hoeft niet altijd lief en zacht en rimpelloos. Zo’n pedagoog ben ik niet.” ■

